

ПРОПАГАНДА 2.0: ШТУЧНИЙ КОНТЕНТ ТА ЦИФРОВІ КЛОНИ-НОСІЇ

Одаренко О. В.

*старший викладач кафедри журналістики та нових медіа
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Сучасна пропаганда є пропагандою 2.0, заснованою на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях. Від класичної пропаганди її відрізняє як раз технологічна компонента та акумуляція сучасних медіа трендів, що дає змогу впливати на різні покоління медіа користувачів.

З точки зору медіа пропаганда 2.0 являє собою достатньо універсальний механізм маніпуляції переконаннями, уподобаннями, настроями різних груп користувачів, що відрізняються як за віковими/майновими/освітніми критеріями, так і за рівнем володіння сучасними технологіями та гаджетами.

Універсальний характер пропаганди 2.0 проявляється у формуванні ідеологічного універсуму саме на основі специфічних поведінкових особливостей користувачів медіа середовища. Периметр пропагандистської дії у форматі 2.0 відповідає характеристикам новітніх інфокомунікаційних технологій.

Базовою основою пропагандистського впливу 2.0 дедалі більше стають технології штучного інтелекту. Це поки що «м'які технології», а не технології «рівня Бог», однак і вони вкрай руйнівню впливають на психіку та поведінку користувачів. Саме на підставі таких технологій у пропагандистському дискурсі 2.0 відбувається розмивання кордонів між реальним та віртуальними світами та трансляція штучних ідеологем віртуальними персонами, згенерованими штучним інтелектом.

За великим рахунком, пропаганда 2.0 дедалі більше стає саме пропагандою штучного інтелекту, набуваючи завдяки цьому характеру тотальності. Користувач, як правило, не має достатніх навичок для успішного протистояння такій пропаганді і непомітно й дуже швидко опиняється у колі, де і об'єкти пропагандистського впливу, і контент є принципово штучними.

Для пропаганди такого типу зовсім не потрібна жива людина – генератор/носіє/ретранслятор пропагандистських наративів. У високотехнологічній пропаганді 2.0 контент може бути повністю штучним,

згенерованим нейромережами, які, у свою чергу, далі можуть вчитися на цьому ж пропагандистському контенті. Пропагандистські тренди ж можуть задаватися, виходячи з переваг і поведінки користувачів Інтернету і, зокрема, соціальних мереж, де також масштабно представлені алгоритми штучного інтелекту, що визначають поведінкові маркери аудиторії.

Штучний контент з одного боку вкидає користувача в альтернативну штучну реальність, з другого створює ілюзію життєвої важливості тих чи інших пропагандистських наративів та їх усвідомленого вибору.

Пропаганда 2.0 пропонує користувачам особливу реальність, яку можна тонко підлаштовувати та коригувати, виходячи з картини «цифрових слідів» в інтернеті, зокрема переваг, що демонструються користувачами.

Пропагандистський світ 2.0 – це не єдиний, жорстко визначений Універсум, а множинність різних світів – починаючи від суто віртуального і закінчуючи міксом віртуальних та реальних площин. Саме така множинність пропагандистських «доменів» і дає змогу з великою точністю впливати на різні аудиторії медіа користувачів та враховувати особливості різних медіа поколінь, аж до дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Власне, жива людина для успішного функціонування на різних рівнях – від транснаціонального до суто індивідуального, приватного, пропаганді 2.0 не потрібна. З функціями генерації та трансляції пропагандистських наративів, а точніше, пропагандистських всесвітів (у розумінні Метавсесвітів) успішно справляється штучний інтелект.

Формування штучного пропагандистського контенту та меж його інтерпретації супроводжується генерацією віртуальних пропагандистських персон (віртуальних інфлюенсерів, лідерів думок, політиків) – носіїв даних пропагандистських світів.

Фактично, у пропаганді 2.0 забезпечується повний цикл генерації та споживання штучного пропагандистського контенту, що робить сучасні пропагандистські універсуми повністю самодостатніми.

У цьому сенсі людина (в розумінні політичної людини) розглядається лише як мета, вкрай тендітна і дуже вразлива. Реальний громадянин, особливо якщо він є активним користувачем медіа середовища, практично не має маркерів для ідентифікації пропагандистських універсумів 2.0. Швидка зміна технологій не дає змоги знайти стійкі психологічну та інтелектуальну бази, що дозволяють успішно протистояти штучному контенту. Більше того, користувач сам активно долучається до генерації такого контенту, використовуючи

епізоди свого життя/життєвий досвід, що дає змогу надати пропаганді 2.0 певної життєвості.

Цифрові клони, зокрема, в соціальних мережах, транслюючи пропагандистські універсуми 2.0, втягують у ці всесвіти все більше реальних і віртуальних користувачів, формуючи потоковість і циклічність пропаганди 2.0. Недосконалість механізмів маркування контенту, згенерованого штучним інтелектом і невизначеність форматів цифрових клонів (цифрових двійників), ще більше посилює руйнівний вплив пропаганди 2.0.

У смисловому контексті широко використовуються положення альтернативної історії та міфологічні ціннісні системи, що найчастіше в сучасному світі є маргінальними. Таким чином, користувач стикається не тільки зі штучними (цифровими) оракулами / проповідниками / політиками, але і з масштабними штучними ціннісними системами, що включають, у тому числі, специфічну міфологію інтернету.

Зазначені характеристики лише поверхово описують специфіку пропаганди 2.0, проте вони дають змогу зрозуміти необхідність вироблення у суспільстві ефективних стратегій протидії множинному впливу віртуальних пропагандистських світів.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-25>

РОЗШИРЕНИЙ ПОРЯДОК ЯК ОСНОВА СУЧАСНОГО ЛІБЕРАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

Покотило К. М.

*кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри етики та естетики*

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Сучасний світ переживає трагічний період, пов'язаний з жорстокою та неспровокованою агресією Російської Федерації проти України. Ця війна не лише спричинила невимовні людські страждання та руйнування, але й кинула виклик цінностям та основам, на яких ґрунтується сучасне ліберальне суспільство.